

B
70

Junkers, A.

Originalkokgrebumi.

Latv. nod.

AL. JUNKERS — KOKGREBUMI ED. VIRZAS POĒMAI „STRAUMĒNI“

B
76
1
93

Satur:

- 1) Ed. Vizos "Strauvēni" un ievads
- 2) 26 oriģinālgrebumu lapas ar
priešālapām

NO 1-300 UNĀTORA SĪGNETI. V. E. D.
TIPOGRAFIJAS ATRĪDĪGĀIS
VADĪTĀJS KĀRLIS MIŠKE.
IESPĪESTUVES NOD. VADĪTĀJS
JĀNIS VEISMANIS

POLIGRAFISKĀS RŪPNĪCĪBAS
I. SPIESTUVE RĪGĀ, ADOLFA HITLERA IELĀ 129133

IESPIESTS 1700 EKSEMPLĀROS
LATVIEŠU UN 800 EKS. VĀCU
VALODĀ, NO TIEM 300 EKS. UZ
BRISTOLA KARTONA, NUMURETI
NO 1—300 UN AUTORA SIGNĒTI.
TIPOGRAFIJAS ATBILDĪGAIS
VADĪTĀJS KĀRLIS MIŠKE.
IESPIESTUVES NOD. VADĪTĀJS
JĀNIS VEISMANIS

RIGAS PĀPIRU FABRIKAS PĀPIRS 56×80 cm.
IZDOTA 1942. GADA JULIJĀ. MAKSĀ RM 10,—

POLIGRAFISKĀS RŪPNIECĪBAS
3. SPIESTUVE RIGĀ, ADOLFA HITLERA IELĀ 129/133

XA
ALEKSANDRS JUNKERS
ORIGINĀLKOKGREBUMI

ED. VIRZAS POĒMAI „STRAUMĒNI“

VIĻA CEDRIŅA APCERĒJUMS
UGAS SKULMES IEVADS

J. KADIĻA APGĀDS
RĪGĀ, 1942

ALEKSANDRS JUNKERS

ORIGINALKOKGĀRĒBUMI

ED. VIRZAS POĒMAI STRAUMĒNI

VALSTS BIBLIOTĒKA
Inv. 408006

II
CERDINA APGĀDUS
DZAS SKULMES IZVADS

I KADĪJA APGĀDUS

Rīga, 1922

ED. VIRZAS „STRAUMĒNI“

DVARTA VIRZAS ŠŪPULIS KĀRTS ZEMGALES LĪDZENUMĀ, KUR LEDUS LAIKMETĀ VĒL PLŪDA JŪRA, KAS SAVĀ DIBENĀ NOGULSNEJA AUGLĪGO SLOKŠŅU MĀLU. 8.000 GADU PRIEKŠ KRISTUS LEDĀJS ATKĀPĀS UN ŪDEŅI NOPLŪDA, TREKNAJĀ GLŪDĀ PAMEZDAMI SAVAS VARAS LIECINIEKUS — SAMU UN KOREGONU SKELETUS. IZPLĒTĀS PLAŠI APGABALI AR ĻOTI LĪDZENU RAKSTURU, PA KUĻIEM SAVU RĀMO CEĻU IZLAUZA LIELUPE AR DAUDZĀM PIETEKĀM, KAS NOGULĀS LĪDZTEKU VIENA OTRAI. NAV NOSAKĀMS, NO KURIEŅES UN AP KĀDU LAIKU ŠAI AUGLĪGAJĀ ZEMĒ IENĀKUŠI PIRMIE ARĀJI. TIKAI 98-JĀ GADĀ PĒC KRISTUS TACITS SAVA DARBA „ĢERMANIJA“ 45. NODAĻĀ PIEMIN BALTIJAS PIEKRĀSTES AISTU CILTIS, KAS PIELŪDZOT DIEVU MĀTI, RETI ĶĒROTIES PIE DZELZS, VAIRĀK — PIE RUNGĀM. AR LIELU PACIETĪBU TĀS PŪLOTIES AP LABĪBU UN CITIEM AUGIEM. ŠO AISTU CILŠU VIENS ZARS IR ZEMGAĻI, KAS JAU SEN KOPŠ ROMIEŠU RAKSTNIEKA NOMETUŠIES LIELUPES BASEINĀ, IEKOPDAMI TUR SAVAS AUGLĪGĀS DRUVAS, DZIEDĀ-

DAMI SAVAS SAULAINĀS DAINAS UN SARGĀDAMI SAVU ZEMI BIEŽI LĪDZ PĒDĒJAM VĪRAM. AGRĀK PAR SAVIEM PĀRĒJIEM TAUTAS BRĀĻIEM VIDZEMNIEKIEM UN KURZEMNIEKIEM ZEMGAĻI UZŅĒMA RIETUMU KULTŪRAS POZITĪVOS IESPAIDUS. TUR IZAUGA LATVIEŠU RĀKSTNIECĪBAS VALODA, UN 17. G. S. SPIRGTĀS VĒSMAS, KAS VALDĪJA HERCOGA JĒKABA PILSĒTĀS UN MUIŽĀS, IEPLŪDA ARĪ VECAJĀS ZEMGAĻU SĒTĀS. 18. G. S. ĢENIĀLAIS CELTNIĒKS BARTOLOMEO FRANĒESKO RASTRELLI ZEMGALES APGABALĀ CĒLA DIŽENAS PILIS, UN 19. G. S. PILSĒTĀS RADĀS ĒRTAS, OMULĪGAS DZĪVOJAMĀS ĒKAS UN SABIEDRISKAS CELTNES. REIZĒR AR PILSĒTU UZPLAUKUMU PIEAUGA TURĪBA LAUKOS. AIZ JELGAVAS, KUR AP LIELUPI IZPLEŠAS AUGLĪGA RUDZU, KVIEŠU UN LINU ZEME, GADU NO GADA ŠALCA VARENAS DRUVAS, UN RUDENOŠ UZ PILSĒTU RIPOJA GAŘAS VEZUMU RINDAS, JO ZEMGALES ZEMNIEKS RAŽOJA MAIZI NEVIEN SAVAM NOVADAM, BET PLAŠAJAM PASAULES TIRGUM. VASARĀS PLAŠAJOS APLOKOS TUR DŪCA TUMŠDZELTENIE BIŠU SPIETI, UN RUDENOŠ RŪCA VĒJDZIRNAVAS, NOPUTĒJUŠAS BALTAS MILTU PUTEKĻIEM. LŪK, TUR CEĻMALĀ KĀ ZAĻŠ ERCENĢELIS PACĒLĀS ŽUBURAINS OZOLS, UN KĻAVAS UN LIEPAS DRŪZMĒJĀS TAM APKĀRT. PAEJOT TĀM GAŘĀM, JĀPAŠĶIŘ APIŅU VIJAS, UN MŪSU PRIEKŠĀ ATVERĀS DĀRZS, KUR, NO LIELĀ AUGĻU SVARA PIE ZEMES PLAKDAMAS, AUG ĀBELES, ZARIEM SAVĪDAMĀS KOPĀ. GLUDENI CELIŅI VIJAS NO ISTABĀM UZ KLĒTI, KŪTĪM UN RIJU. ESAM NONĀKUŠI VECAJĀ ZEMGALES MĀJĀ — EDVARTA VIRZAS APDZIEDĀTAJOS UN IZDAILINĀTAJOS STRAUMĒNOS.

EDVARTA VIRZAS POĒMA „STRAUMĒNI” — AUGSTĀ DZIESMA ZEMEI UN CIENĪJAMAI VECAJAI ZEMGALES MĀJAI GADA GAITĀS — IR JAUNĀKĀS LATVIEŠU RAKSTNICĪBAS STŪRAK-MENS. BLAKUS SAVĀM DAUDZAJĀM DZEJĀM, BALĀDĒM, POĒMĀM UN SATIRĀM, KUR MIJAS ZEMNIECISKI, ERO-TISKI, MĪTOLOĢISKI UN PATRIOTISKI MOTĪVI, EDVARTS VIRZA SAVĀ NĒ-SAISTĪTĀS DZEJAS DARBĀ „STRAU-MĒNI”, KAS PIRMIZDEVUMĀ PARĀDĪ-JĀS 1933. G., PĒC TAM IZDOTS DAU-DZOS LATVIEŠU IZDEVUMOS, 1934. G., IZNĀCIS RĪGĀ VĀCU VALODĀ AR

LĪDZĪGU TITULU UN 1935. G. LEIPCIGĀ PAUL'A LIST'A APGĀDĀ AR TITULU „DIE HIMMELSLEITER”, ĀRKĀRTĪGI TĒLAINĀ UN EMO-CIONĀLĀ VEIDĀ APRAKSTA VECO ZEMGALES SAIMNIEKU MĀJU, TO TAUTAS PAMATŠUNU, KUR PAAUDŽU PAAUDZĒS ĀUGUŠAS, DZĪVOJUŠAS UN DARBOJUŠAS LATVIEŠU DZIMTAS.

AUGSTO DZIESMU DZEJNIEKS NODZIEDĀJIS AIZGĀJUŠAI PA-SAULEI. VIŅŠ NOTĒLOJIS ZEMGALES MĀJU AP GADSIMTA MAINU, KAD TUR VĒL MĀJOJA PATRIARCHĀLAIS GARS UN SAIMNIEKS SADZĪVOJA AR SAVIEM KALPIEM KĀ TĒVS AR DĒLIEM. SAIME DZĪVOJA NOSLĒGTU DZĪVI, KUR KATRS IZPRATA SAVU VIETU DARBA DIEVIŠĶĪGAJĀ KĀRTĪBĀ. ĻAUDIS TIK CIEŠI SAVU DZĪVI BIJA SAAUDUŠI AR DABU, KA LĪDZĪGI GAIĻIEM MIEGĀ NOJAUTA AUSMAS TUVOŠANOS UN NASKI TECĒJA SAVĀS GAITĀS, LAI IZPILDĪTU SAVU PIENĀKUMU PRET DIEVU UN TUVĀKO.

TURĒŠANOS PIE VECĀS ZEMNIEKU MĀJAS TIKUMIEM UN ATGRĪEŠANOS PIE VECO ZEMGAĻU DZĪVES NORMĀM VIRZA UZ-SKATĪJA PAR SAVAS TAUTAS SPĒKA AVOTU. KAD PĒC PIRMĀ PASAULES KAĶA VALDĪJA DĒMOKRATIJAS PRINCIPI, MAŠĪNIZĀ-CIJA UN PILSĒTAS PIELŪGSME, VIRZA METĀS SAVA LAIKA POLI-TISKĀS KAISLĪBĀS UN AICINĀJA ATGRĪEZTIETIES PIE DABAS UN

LAUKU SĒTAS PATRIARCHĀLĀS KĀRTĪBAS. SAVOS DZEJAS DARBOS VIŅŠ ATGĀJA SOLI ATPAKAĻ, NO SAVA LAIKMETA, KĻŪDAMS APOLĪTISKS BAJĀRS, KAS KOSMISKI VĒRO ZEMES GRIEŠANOS GADSKĀRTU LOKĀ UN ĻAUŽU TECĒŠANU MŪŽIGĀ DARBA RITUMĀ. LAI GAN ARĪ „STRAUMĒNOS“ SAVUS ĻAUDIS VIRZA PARĀDA IKDIENĀ UN TIEŠOS DARBA APSTĀKĻOS, TOMĒR VIŅAM ALLAŽ TIEKSME AR PATĒTISKU PIESITIENU TOS PACELT AUGSTĀKOS REĢIONOS. VIRZAS NESAISTĪTĀ VALODĀ SARAKSTĪTĀ POĒMA PĒC SAVA GARA NOSKAŅOJUMA IR RADNIECĪGA HOMĒRA EPIEM, VERGILIJA GEORGIKĀM UN GĒTES (GOETHE) HERMANIM UN DOROTEJAI. ŠO NOSKAŅOJUMU ŠILLERS NOSAUCIS PAR NAĪVO, — NE TĀPĒC, KA ŠIE DZEJNIEKI BŪTU NAĪVI, BET GAN TĀPĒC, KA VIŅIEM IR TIEKSME ŠĀDĀ VEIDĀ IZTEIKTIES. NAĪVAIS CILVĒKS SAJŪTOT DABĪGI, TURPRETIM MĒS, MODERNIE, SAJŪTAM DABĪGO. MODERNO ĻAUŽU SAJŪTAS PAR DABU LĪDZINOTIES SLIMNIEKA SAJŪTĀM PAR VESELĪBU. „STRAUMĒNOS“, TĀPAT KĀ HOMĒRA UN VERGILIJA EPOS, CILVĒKS NO DABAS SMEĻAS SPĒKU UN TIKUMU UN, AR VIŅU SAISTĪTS, NOIET SAVU DIEVIŠĶO DZĪVES LOKU, KUR MIJAS SŪRAS DARBA UN SALDAS SVĒTKU DIENAS.

VIRZAS TĒLOTIE ZEMGALES SAIMNIEKI STINGRI SAVĀS ROKĀS TUR MĀJAS GROŽUS, VALDĪDAMI AR KLUSĒŠANU UN PAVĒLĒM. DIEVU TIE ATZĪST PAR SAVU VIENĪGO KUNGU, BET TĀPAT KĀ LAICĪGIE KUNGI JELGAVĀ VIŅIEM NEKĀ NEVAREJA PADARĪT, JA KĀRTĪGI NOMAKSĀJA RENTES, TĀPAT ARĪ DIEVS NEVAREJA PAR VIŅIEM NEGĀDĀT, JA SVĒTDIENAS RĪTOS VIŅAM PAR GODU NODZIEDĀJA GAŘAS DZIESMAS UN NOKLAUSĪJĀS,

KĀJĀS STĀVOT, DESMIT LAPAS GA-
RŪS SPREDIĶUS NO BIEZĀM GRĀMA-
TĀM. DARBDIENĀS SAIMNIEKI KĀRTO
SAVAS SĒTAS DARBUS PĒC BIŠU SAI-
MES PARAUGA, NEATRAUDAMI ARĪ
SAVU ROKU NO DARBA, GULĒDAMI
KOPĀ AR CITIEM, ĒZDAMI KOPĀ AR
SAIMI UN LŪGDAMI DIEVU KOPĀ
AR VISIEM. IEZĪMĒDAMS NEDAUDZAS
ATSEVIŠĶU SAIMNIEKU SEJAS, VIRZA
NEMEKLĒ TANĪS KOPEJO, BET IZCEĻ
INDIVIDUĀLO UN NEPARASTO. PURA-
VELNU SAIMNIEKS GUĻ APCIRKŅOS

UZ RUDZIEM UN MIEŽIEM, VISLIELĀKĀ SALĀ STAIGĀ KOKA ŅUPE-
LĒS BEZ ZEĶĒM UN, UZĢĒRBJOT KAŽOKU, ATSTĀJ KRŪTIS KAILAS.
BITENIEKU SAIMNIEKS AUDZINA VARENĀKOS ĒRZEĻUS UN, AR
TIEM AUĻODAMS, MĪL APSTĀTIES PIE VISIEM KROGIEM, IZMAKSĀT
CITIEM ŠŅABI UN ALU UN ATKAL DOTIES TĀLĀK. BIĻĻU SAIM-
NIEKS, DZEROT DRAUGU STARPĀ, MĪL STĀSTĪT NEBEIDZAMUS NO-
STĀSTUS PAR KARĪEM, ĢENERĀĻIEM, VALDNIEKIEM UN SENAJIEM
KURZEMES LIELKUNGIEM. DAUKŅU SAIMNIEKS IR AUGSTPRĀTĪGS,
SPRIEŽ RĀMI UN NEMAZ NECENZDAMIES PANĀK VALDĪŠANU PĀR
VISIEM PĀREJIEM. TĀPAT ARĪ GĀJĒJU VIDŪ IR NEPARASTI VĪRI,
KAM SAPŅOS UN NOSTĀSTOS PIE UGUNSKURA PAVĪD SENĀ TEIK-
SMAINĪBA UN SPOKAINĪBA. BET AR PAVISAM PĀRDABĪGĀM SPĒ-
JĀM IR NOVADA VAGABUNDI — VIJOLNIEKS KNĀBĒNS, KAS AR
SAVU MŪZIKU DZIEDINA SLIMOS UN IZKLĪDINA KAPSĒTAS SPO-
KUS; STIPRINIEKS BUŠS, KAS DZERĀ DEGVĪNU KĀ ŪDENI, ZOBĪEM
PĀRKOŽ VAĀRA POGU, CHOLERAS LAIKĀ VIENS APKOPJ UN AP-
GLABĀ MIROŅUS.

TĀDA SIEVIETES AUGUMA GLORIFIKĀCIJA, KĀDA IESKA-
NĒJĀS ED. VIRZAS DZEJU GRĀMATĀS „BIĶERIS“ UN „DIEVIŠĶĪGĀS
ROTAĻAS“, LATVIEŠU DZEJĀ VĒL NEBIJA DZIRDĒTA UN NĀKAMOS
LAIKMETOS BŪS GRŪTI PĀRSPEJAMA. TANĪ IZPAUŽAS ZEMGA-
LIEŠU VESELĪGIE, DZĪVOTPRIECĪGIE INSTINKTI, KAS IEDZIMUŠI

MĀKSLINIEKĀ. „STRAUMĒNOS“ SIEVIETI VIŅŠ TĒLO CITĀDĀ LOKĀ, PROTI — IEZĪMĒDAMS VIŅĀ ISTAS ZEMNIECES UN SAIMNIECES GARU. KAD TĀ BARO SAIMI UN APKOPJ LIELO GANĀMPULKU, VIŅAS ACĪS MIRDZ PATI DEBESU LAIPNĪBA. VIŅĀ PAZĪST MAIZES RADĪBAS UN SVIESTA KULŠANAS NOSLĒPUMUS. NAKTĪS TIKAI UZ ĪSU DUSU SAKĻAUJAS VIŅAS PLAKSTI KĀ NOGURUŠA PUTNA SPĀRNI. BET ARĪ NOGURUSI GULTĀ VIŅA UZREIZ NEPADODAS MIEGAM. ILGI VIŅA VĒL PĀRLAIŽ SKATU PADARĪTAJAM DIENAS DARBAM, NEKAD AR TO NEBŪDAMA MIERĀ, LĪDZ BEIDZOT TĀ IEMIEG, SAKRUSTOJUSI ROKAS UZ KRŪTĪM.

PĒC DARBA DIENU NEMITĪGĀS BIRGAS NĀK SVĒTKI — LIELDIENAS, JĀŅI, APKŪLĪBAS, CŪKU BĒRES UN ZIEMASSVĒTKI, KAD SAIMNIEKS VAIRS NETAUPA MANTU UN MĀJAS DZĪVE AUGSTU PĀRKĀPJ SAVUS IKDIENAS KRĀSTUS, GLUŽI KĀ PALU LAIKĀ LIELUPE. DZĪŅU GARAM UN MIESAS KAISLĪBĀM TAD ĻAUTA PILNĪGA VAĻA. ŠAIS LAPAS PUSĒS LĪDZĀS DIEVIŠĶĪGAJAI SVĒTKU SIMBOLIKAI NOSTĀDĪTA CILVĒKA MŪŽA SIMBOLIKA. SVĒTKOS ATGADĀS ARĪ DRĀMATISKAS UN TRĀGISKAS SCĒNAS: VĪRU MEŽONĪGA CĪŅA, SPĒKA UN KAISLĪBU IZPAUSME, KUR VEIDĻOS, KUSTĪBĀS UN IZTEIKSMĒ VISS SASPRINDZINĀTS LĪDZ PĒDĒJAI ROBEŽAI. AR AUĻAINU SPĒKU TAD SAIMNIEKI LIEK TRAUKTIES SAVIEM KUMELĪEM UZ BAZNĪCU. DIEVA PRIEKŠĀ TIE NOLIECAS AR LEPNU PAŠAPZIŅU, IT KĀ GRIBĒDAMI, LAI VIŅŠ REDZ, KA PIE VIŅĀ NAV NĀKUŠI KAUT KĀDI, BET BAGĀTĀ PAGASTA SAIMNIEKI. SVĒTKU DIENĀS ĻAUDIS VAIRS NESAISTA ZEMES SVARS, UN TIE ALKST PACELTIES AUGŠUP. LIELDIENĀS TIE SAGRIEŽ

ŠUPOLES PILNĀ LOKĀ TIK ĀTRI, KA REDZAMA TIKAI LOKVEIDĪGA SVĪTRA ZIBAM PĀRI KOKU GALOTNĒM. JĀŅU NAKTĪ TIK AUGSTĀ BĒRZĀ KĀ BAZNĪCAS TORNIS STRAUMĒNU PUISIS UZNES PŪCKU AR JĀŅUGUŅĪM, KAS LIEKAS GAISĀ KARĀJAMIES LĪDZĪGI MILZĪGAI ZVAIGZNEI. MIELASTU UN DZĪŅU APRAKSTI STRAUMĒNU APKŪLĪBĀS PIEDER PIE SPĒCĪGĀKAJIEM PASAULES LITERĀTŪRĀ, KAS IZDOMĀ UN BAJĀRISKĀ TĒLOJUMĀ VAR GODAM MĒROTIES

AR RŪBENSA ZEMNIECISKO DZĪŅU GLEZNĀM. RUDENS GADA TIRGUS DIENĀ ZEMNIEKU DZĪŅU GARS UN PĀRGALVĪBA UZDZIRKST TIK AUGSTU, KA TIE IZJŪDZ ZIRGUS UN AR VIRVĒM TOS SĀK VILKT KROGA AUGSIENĒ. ŠIE LOPĪŅI, PARADUŠI RĪKŠOT PA ZEMGALES LIELCEĻIEM, KRĀC UN SPĀRDĀS, JŪTOT SEVI GAISĀ UN, UZRAUTI AUGSĀ, SĀK TRAKOT, SASPĀRDĪDAMI KĀRŅIŅUS, UN LAUŽAS PA IZSPERTAJIEM KĀRŅIŅIEM LAUKĀ, BET ATRAUJAS ATPAKAĻ, IERAUDZĪDAMI SAVĀ PRIEKŠĀ ZEMI KAUT KUR DZĪŅI RĒGOJĀMIES. ŠĀDS AUGŠUPTRAUKSMES PILNS PRIEKĀ UN DZĪŅU VILNIS VIRZAM ŠĶĪET PAŠĀ DIEVA AICINĀJUMS CILVĒKIEM, KAS, PATIESĀ SASKAŅĀ DZĪVODAMI, KĀDĀ DIENĀ PĒKŠŅI SĀK IET GLUŽI SAVDABĪGAS GAITAS. APKŪLĪBU DZĪŅU APRAKSTU VIŅŠ NOSLĒDZ AR SENTENCI „KATRS ĪSTS DIEVS KĀ SAMS UPJU DZELMĒS PELD UN DZĪVO RASES ASINĪS UN PĀRTIEK NO TĀM, UN AIZIET UZ CITURIENI, KAD TĀS IR IZSIKUŠAS“.

„STRAUMĒNU“ DZEJNIEKS AR LIELU PRIEKU MĪL RUNĀT SENTENCĒS. GLUŽI KĀ ZEMNIEKS VISU, KAS AUDZIS VIŅĀ 300 PŪRVIETU LIELAJOS LAUKOS, SABEŅ DAŽOS APCIRKŅOS, TĀPAT ARĪ ZEMNIECĪBAS DZEJNIEKS ALKST VISU DZĪVES GĀJUMU KRĀTO GUDRĪBU IZTEIKT DAŽOS TEIKUMOS. PAR SAKĀMĀ VĀRDA NOZĪMI VIRZA RAKSTA: „IZKLIĒDĒTO LIELUMU SASPIEST MAZUMĀ, BET AR VISĀM LIELUMA ĪPAŠĪBĀM — IR CILVĒCISKO PUĻU GALA MĒRĶIS“. TĀPĒC, LAI RUNĀTU PAR BEZGALĪGO UN MŪŽĪGO, VIRZA NETRAUCAS APTVERT VISU PASAULI, BET VISPIRMS LŪKO

DZIĻI IEKLAUSĪTIES PILIENU KRIŠANĀ, KAS PUSDIENAS LAIKĀ NO STRAUMĒNU VINDAS SPAIŅA LĪST ATPAKAĻ, AKĀ. PASAULE TAD VIŅAM ATMIRDZ ŪDENS PILIENĀ UN MŪŽĪBA ATVERAS LATVIEŠU SĒTĀ. VIŅA ATMIŅĀ IEŠALCAS MILZĪGIE ŠAI VIETĀ IZAUGUŠIE PĀRDZĪVOJUMU MEŽI, KUĻUS SADEDZINA UN VĒTI PRĀTS UN ATZĪŠANA UN KUĻI, „IZTEIKTI VIENĀ TEIKUMĀ, IR IZNĀKUMS VISAM MŪŽĀ REDZĒTAM“. DZEJNIEKS NEMĪL RAKSTĪT PAR JAUNĀM UN NENOBRIEDUŠĀM LIETĀM. RETI SAVOS DARBOS VIŅŠ TĒLOJIS BĒRNUS, UN, JA TOS KĀDĀ VIETĀ UZRUNĀJIS, TAD, LAI PARĀDĪTU TIEM DZĪVES UN DABAS VARENĪBU. DZEJNIEKAM TĪK RAKSTĪT PAR ĻAUDĪM, KUĻUS IZSAUSINĀJUSI LIELU DOMU UGUNS, TĀPAT PAR KOKIEM, KAS MĒRCĒTI UN ŽĀVĒTI IEGŪST GATAVĪBU, UN MEISTARA ROKĀS PIEDZIMST DIEVIŠĶĪGA SKAŅA, KUR SENĀK BIJA TIKAI ZAĻA KOKA SULĪGAIS TRULŪMS. AR VISLIELĀKO GODBIJĪBU VIRZA RUNĀ PAR VECIEM VĪRIEM, JO „CILVĒKA PATIESO LIELISKUMU MŪSU ACĪM BIEŽI AIZSLĒPJ VĪRA GADU SPĒKS UN TIKAI TAD, KAD TAS SĀK IZSIKT, MĒS VARAM SVABADI IEIET TAJĀ, LAI APBRĪNOTU GUDRU GARA ARCHĪTEKTŪRU KOPĀ AR TĀ SADALIŠANĀS NĀVEJOŠO KRĀŠŅUMU“. STRAUMĒNU VECTĒVS SAVĀ BIŠU BAZNĪCĀ ŠKIET KĀ SENĀIS BIŠU DIEVIŅŠ. VIŅA STĀVU IZZĀVĒJUŠAS DEBESU UN GADU SAULES, PADARĪDAMAS TO LĪDZĪGU ILGI UN LĒNI KALTĒTAM LIEPAS KOKAM. VECTĒVS ZINA BIŠU VĀRDUS UN APGĀDĀ MĀJU AR DIEVU VIŅAM LĪDZĪGU MEDU UN VASKU, KAS SMARŽO PĀR VISU DĀRZU.

SAVOS NĀVES MURGOS RUNĀ-
DAMS PAR JAUNA NAMA CELŠANU
UN CIEMOS BRAUKŠANU PIE BRĀĻA,
VECTĒVS AIZMIEG SAVĀ SĒTĀ KĀ
TAURINŠ PUĶU KAUSĀ. KAD VIŅU
PAŅEM UZ ROKĀM, TAD VISI BRĪNĀS
PAR MIRUŠĀ VIEGLUMU. TURPRETIM,
JA NOGĀŽAS KĀDS VĪRS SPĒKA GA-
DOS, TAD KAIMIŅIEM SPRĀGST ACIS
LAUKĀ NO PIERES, KAD VIŅI TO PLA-
TAJĀ OZOLA ZĀRKĀ GULOŠU NES NO
KAPSĒTAS VĀRTIEM LĪDZ KAPAM. MI-
RUŠIE DŽĪVO DŽĪVAJOS UN DŽĪVIE MI-
RUŠAJOS GARĪGI UN MIESĪGI. „STRAU-
MĒNUS“ LASOT, LIEKAS, KA STARP TIEM

IR TIKAI DAŽU DIENU GARŠ LAIKA SPRĪDIS, UN KĀ VIENI, TĀ OTRI
NAV IZNĪCINĀMI. ZEMGALES SĒTĀ NEKAS NEIZNĪKST, UN, JA KAS
MAINĀS, TAD TIKAI SAVĀ VEIDĀ, BET NE SAVĀ BŪTĪBĀ. VISI
SĒTAS ĻAUDIS IR LOCEKĻI TAI BEZGALĪGAJĀ ĶĒDĒ, KO CIEŠI
SASAISTA MĀJAS GARS. DR. PHIL. J. A. JANSONS ŠO MĀJAS JEB
SAIMES GARU UZSKATA PAR POĒMAS GALVENO VARONI: „ŠIS
MĀJAS GARS NAV NEKAS CITS KĀ TRADICIJU DOTĀ UN SAR-
GĀTĀ MĀJU DŽĪVES LIKUMA UN TIKUMA PERSONIFICĒJUMS.“¹⁾
ZEMNIEKI NO LABA PRĀTA ĻAUJ SEVI VADĪT MĀJAS GARAM,
NETAUKĀDAMI PĒC DŽĪVES MĒRĶA UN NĀKOTNES LABĀKĀM
DIENĀM. „VIŅI GĀJA LĒNĀM, GALVAS UZ ZEMI NODŪRUŠI, IT KĀ
GRIBĒDAMI IZLASĪT RAKSTUS TAJĀS LAPAS PUSĒS, KO KATRU
BRĪDI PAR JAUNU IZŠĶĪRA VIŅU LEMEŠI. SVIEDRAINĀM PIERĒM
VIŅI LASĪJA ŠO BIEZO UN SMAGO GRĀMATU TĀPAT KĀ VIŅU
AIZTĒVI, NEVARĒDAMI NEKO CITU TAJĀ IZBURTOT, KĀ STĀSTU
PAR DARBU LĪDZ PASAULES GALAM.“

KĀDI GAN IR TIE DIEVIŠĶĪGIE SPĒKI, AR KUĻIEM SAAUDZIS

¹⁾ SK. ED. VIRZA UN VIŅA „STRAUMĒNI“, RĪGĀ 1936., VALTERA UN
RAPAS A/S IZDEVUMĀ.

ŠIS ZEMGALES LABAIS MĀJAS GARS? VISPIRMS — LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU BALTAIS DIEVIŅŠ AR MŪŽA LICEJU LAIMAS MĀTI UN DZĪVĪBAS MĀTI MĪĻO MĀRU, KAS LIEPZIEDU SMARŽAS MĀKONĪ VASARU PAIET GAĶĀM KATRAI DZĪVAI RADĪBAI. LATVIEŠU TICĪBĀ NO AIZMŪŽIEM VĒL DŽĪVO ZIRGU UN BIŠU TĒVS ŪSIŅŠ UN AUGLĪBAS TĒVS JUMIS. BLAKUS SENČU DIEVĪBĀM ĻAUDIS PIEMIN SENOS VALDNIKUS, KUŅU VĀRDI GAN TAUTĀ AIZMIRSTI, BET ATMIŅĀ UZGLABĀJUŠĀS TEIKAS PAR VIŅU VARENAJIEM KAŅA GĀJIENIEM. SENČU DIEVĪBAS, KUŅU SĀKUMI MEKLĒJAMI TAUTAS BĒRNĪBĀ, VĒLĀKAJOS GADU SIMTEŅOS SAKUSUŠAS AR KRISTĪGO TICĪBU. BAZNĪCAS PRIEKŠRAKSTI DŽĪĻI IEGŪLUŠĪES ĻAUŽU APZIŅĀ UN SAIME TOS STINGRI IEVĒRO. IK SVĒTRĪTU SAIMNIEKS CEĻ, NO PLAUKTA AR ĀDU APVILKTU, DĒĻA VĀKOS UN SPOŽOS MISIŅA KLAMBUŅOS IESĪETU MANCEĻA SPREDĪĻU GRĀMATU UN BĪBELI. ĻAUDIS SANĀĶ PĀTAROS UN, KĀJĀS STĀVĒDAMI, NOKLAUSĀS DESMIT LAPAS GAŅO SPREDĪĻI. TĀ KĀ ZEMGALES ĻAUŽU DOMĀŠANA IR TĀLA DIDAKTIKAI, PAMĀCĪŠANAI, KAS TĪK SVEŠA RADOŠAM GARAM, TĀD SPREDĪĻA VĀRDUS TĪE PIENĒM KĀ DOGĻMU, UN TĀ DOD TIEM LĪELU PERSONĪSKU DROSĻMI. TĀPAT BAZNĪCĀ BAZNĪCĒNU NEKAD NETRŪKST, PĒRMINDERĪIEM GRŪTI NOTURĒT ROKĀS PIE GAŅIEM KĀTIEM PIESTĪPRINĀTĀS UPURU KULES, KAS PIEBIRST PILNAS AR SUDRABA UN

VARĀ NAUDU, UN MĀCĪTĀJS KANCELĒ PIEKŪST, PIEMINĒDAMS LŪGŠANĀS TOS DRAUDZES LOCEKĻUS, KAS GRIBĒJUŠI DIEVAM ATSEVIŠĶI PATEIKTIES. BAZNĪCĀ DIEVA SPRIGUĻI IZKUĻ ĻAUDIS KĀ LABĪBU RIJĀ. VIŅU UZSKATOS UZ MŪŽU MŪZIEM NOSTIPRINĀS STINGRI TIĶUMI UN DROŠA DZĪVES ZIŅA, UN SAVU DIENIŠĶO PIENĀKUMU — ZEMKOPIBU, TIE UZLŪKO KĀ SVĒTU AKTU.

UZSKATĪDAMS VECO ZEMNIEKU MĀJU UN VIŅA SAIMI PAR NEDALĀMU ŠŪNU, VIRZA NEMĒGINA PLAŠĀK TĒLOT CILVĒKU SAVSTARPĪGĀS ATTIECĪBAS. VIŅA SKATS VAIRĀK VĒRŠAS UZ DABU, AR KUĶU CILVĒKS IT KĀ SAPLŪST. CILVĒKS ZEMGALES SĒTĀ NEKAD NAV VIENTUĻŠ UN VIENS, VIŅA TUVUMĀ ARVIEN GADĀS KĀDA DZĪVA DVAŠA. TEKOT SAVU IKDIENAS SOLI, VIŅŠ AP SEVI JŪT MĀJLOPU BALSIS, PUTNU DZIESMAS, BIŠU SANĒŠANU, KOKU, STĀDU UN VĀRPU SALKOŅU. NO PUTNIEM STRAUMĒNU PAGALMOS CILVĒKUS VISTUVĀK APLIDO BEZDELĪGA, BET NO VISAS DZĪVĀS LAISMAS VISBRĪNIŠĶĪGĀKĀS LIEKAS BITES. TĀS LIDINĀS AP STRAUMĒNIEM VESELIEM MĀKOŅIEM. AR SĪKAJĀM ZEMES BITĒM JAUCAS KOPĀ RESNĀS UN DAUDZKRĀSAINĀS KAMENES UN MĀJU BITES, UN KATRA DZĪVO SAVĀ NODABĀ, IT KĀ VIENA PATI BŪTU PASAULĒ. AP VIŅĀM ATRAIŠĀS DIEVU VĪNAM LĪDZĪGĀ MEDUS UN VASKA SMARŽA. TĀ IR LĒNA UN SVINĪGA, TAISĪTA NO TĀ, KAS IR SKAIDRĀKAIS ZEMES VIRSŪ — NO SAULES STARIEM UN PUĶU ZIEDU PUTEKĻIEM. TĀPAT KĀ PIE CILVĒKIEM, TĀ ARĪ PIE VISAS DZĪVĀS LAISMAS DZEJNIEKU SAISTA NEPARASTAIS: ZUŠI, KAS VASARĀS NAKTĪ IZBĀŽ GALVAS NO ŪDENS UN DODAS UZ ZIRŅU LAUKU, LĪDAKA,

KAS PALU LAIKĀ IEMALDĀS STRAUMĒNU KRĀSNĪ, BRIEDIS MIL-
ZĪGI ŽUBURAINIEM RAGIEM, KAS IEAUĻO SIENA ĀRDĪTĀJU VIDŪ.

PAR IKDIENIŠĶĀM LIETĀM RAKSTĪT EPOSU MŪSU DIENĀS IR
RISKANTA LIETA, JO, KĀ TO ATZĪST PROF. A. SPEKKE: "... MŪSU
DIENĀS VECĀ DZEJAS STĀSTA PATOSS JAU LABI SEN PĀRVĒRTIES
VĒRĪGĀS PROZAS ANALITISKOS IZTIRZĀJUMOS (ROMĀNS), UN
LIELĀS KONSTRUKCIJAS, KAS CELTAS UZ VECĀ OLIMPA STABIEM,
SADRUPUŠAS MAZĀS ASĀS NOVELĒS UN SPRIGANOS FEJĒTONOS."
TAČU VIRZA, RAKSTĪDAMS EPU PAR SAVU JAUNĪBAS ZEMI,
SAVĀS KRŪTĪS SAJUTIS IMPERĀTĪVU PĀRLIECĪBAS SPĒKU UN
LIELU AISTĒTISKU VĪZIJU SPRAIGUMU UN AR TO IZVEIDOJIS LĪDZ
GALAM KRIETNU DARBU. PAR AVOTIEM VIŅŠ ŅĒMIS VERGILIJA
„GEORGIKAS“, LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS UN PASAKAS, J. JAN-
ŠEVSKA ROMĀNUS UN O. GROSBERGA „MEŽVALDI“, PAPILDINĀ-
DAMS TOS AR PAŠA DZĪVO UN BAGĀTO PIEREDZI UN SENĀM PA-
MĀCĪBĀM UN IZTEICIENIEM PAR LAUKU DZĪVI. PLAŠIE KULTA UN
CEREMONIJU APRAKSTI LIECINA PAR DZIŪ IEPAZĪŠANOS AR
SENO LATVIEŠU MĪTOLOĢISKĀM UN MAĢISKĀM MĀCĪBĀM.
VISĀM IKDIENIŠĶĀM LIETĀM VIRZA PĀRVELK VIEGLU VIZMAINU
GLAZŪRU, PARĀDĪDAMS TĀS ATMIŅU SPOGULĪ. ALKDAMS AT-
MODINĀT AIZMIGUŠO VALODU, VIŅŠ NOLAIŽ KĀPNES NO DEBE-
SĪM STRAUMĒNU PAGALMĀ, UN PA TĀM NOKĀPJ LEJUP VIŅU
SENIE IEMĪTNIEKI.

AIZGĀJUŠO LAIKU DZĪVI APRAKSTĪDAMS, VIRZA KĀ IZŠĶĒR-
DĪGS DZIRNAVNIĒKS PIEPUTINA TO AR DZEJAS SMARŽĪGAJEM
UN SPOZAJIEM PUTEKŠŅIEM. SALĪDZINĀJUMI, KUĀRUS DZEJNIEKS

BIRDINA KĀ NO PĀRPILNĪBAS RAGA, IR PĀRSTEIDZOŠI UN VIENREIZĒJI. LAI MINAM DAŽUS PIEMĒRUS: „LIKĀS, KA LIELAJĀ DEBESU MALAS ABRĀ RŪGST SPĒCĪGA RUDZU MAIZE, JO MĀKOŅI LĪDZĪGI MĪKLAI CĒLĀS ARVIEN AUGSTĀK, BIEZI UN NECAURREDZAMI“; „KĀ GOVJU MEITA PĒC PIENA, TĀ VIŅAS (DZIRNAVAS) SMARŽOJA PĒC MILTIEM PA LIELU GABALU“; „KĀ KALPI TOREIZ JURĢOS LAUKU CEĻUS, TĀ VIŅI (BIŠU SPIETI) KRUSTOJA DEBESIS VISĀDOS VIRZIENOS“. TĪKPAT MEISTARISKAS VIRZAS METAFORAS, EPITĒTI UN HIPERBOLAS. AR VISU TO POĒMA IEGUVUSI BRINIŠĶIGU GLEZNAINĪBU UN KODOLĪGUMU, IEKAĢODAMA LASĪTĀJU SIMPATIJAS NEVIEN SAVĀ ZEMĒ, BET ARI TĀLAJĀ EIROPĀ. R. VON BULOW'S SAKA: „DZEJNIEKA NODOMI UZVAR LASĪTĀJU, KAS BEZ IEBILDUMIEM PAĻAUJAS VIŅA VADĪBAI.“²⁾ DR. A. LUTER'S VĒRŠ VĀCU RAKSTNIEKU UZMANĪBU UZ „STRAUMĒNIEM“ KĀ PARRAUGU, KĀ JĀRAKSTA GRĀMATAS PAR ZEMES SPĒKU.³⁾ O. GROSBERGS RAKSTA, KA VIRZA SNIEDZIS DAIĻDARBU, KAS ATZĪMĒJAMS KĀ VIENĪGAIS TĀDA VEIDA ZEMNIEKU DZĪVES TĒLOJUMS NE TĪKAI LATVIEŠU RAKSTNIECĪBĀ, BET ARI CITU TAUTU LITERĀTŪRĀS.⁴⁾ J. GRĪNS VALODAS TĒLAINĪBAS ZIŅĀ NEKAUTRĒJAS VIRZAS „STRAUMĒNIEM“ PIEŠĶIRT EPITĒTU „ĢENIĀLS“.⁵⁾

LABĀKI MĒS KĻŪSTAM LASĪDAMI DZEJAS DARBŪ, KUĢĀ RINDĀS CAURI AUGLĪBAS DŪMAKĀM JŪTAM SLĒPTU SPRĀIGUMU. TAS ŠĶĪSTA DVĒSELI AR ZAĻĀS ZEMES DVAŠU UN ZEMGALES LĪDZENUMA NATURE MORTE TVANU. TAS AIZRAUJ AR DZEJNIEKA GARA KAISLĪBU, VIŅA IEDVESMAS UN SAJŪSMAS SPĒKU.

V. CEDRIŅŠ

²⁾ HANNOWERSCHER KURIER, 1935., 165. NR.

³⁾ DR. A. LUTHER, NOTIZEN. RAKSTU KRĀJUMS. NEUORDNUNG UND TRADITION. LEIPZIG, P. LIST-VERLAG 1935.

⁴⁾ RIGASCHE RUNDSCHAU, 1934., 52. NR.

⁵⁾ BRĪVĀ ZEME, 1940., 51. NR.

I E V A D S

IZCILSPIEDUMA GRAFIKĀ IZŠĶIŅĀ KOKGRIEZUMA (HOLZSCHNITT) UN KOKGREBUMA TECHNIKAS. SENOS LAIKOS KOKGRIEZUMAM ŅĒMA ŠĶIEDRU VIRZIENĀ ZĀĢĒTUS BUMBIERĶOKA, VĒLĀK SKĀBARDES DĒLĪŠUS. IESPIEDUMĀ PAREDZĒTĀS MELNĀS LĪNIJAS NO ABĀM PUSĒM AR NAZI RŪPĪGI APGRIEZA UN TAD AR KALTIEM IZDOBA BALTI DOMĀTĀS VIETAS. ŠĶIEDRU VIRZIENĀ GRIEZT BIJA VIEGLI, JAU GRŪTĀK ŠĶĒRSU AUGUMAM UN VĒL GRŪTĀK — SLĪPI. TĀPĒC ARĪ VECAJOS KOKGRIEZUMOS VAIRĀK ASU, TAISNU LĪNIJU NEKĀ LIEKTU UN DIAGONĀLU.

IESPIEŠANAI SAGATAVOTS IZCILIESPIEDUMA DĒLĪTIS ATGĀDINA ZĪMOGU. ISTENĪBĀ NO ZĪMOGA KOKGRIEZUMA TECHNIKA ARĪ ATVASINĀTA. VISVECĀKAIS KOKGRIEZUMA PARAUGS, ILLUSTRĀCIJA „SUTRAI” DATĒJAMS AR 868. G. EIROPĀ KOKGRIEZUMS SĀKUMĀ IZLIETOTS MADAROŠANĀ, VĒLĀK, VĒL PIRMS GRĀMATU IESPIEŠANAS IZGUDROŠANAS, ŠAI TECHNIKĀ IESPIEDA DAŽĀDAS GARĪGA SATURA GLEZNIŅAS. KOKGRIEZUMS PLAUKA,

KAMĒR TAS NESĀKA PIELĀGOTIES CITĀM REPRODUCĒŠANAS TECHNIKĀM. 18-TĀ GADSIMTA BEIGĀS ELASTĪGĀKAIS KOKGREBUMS AIZSTĀJA GRIEZUMU, LAI GAN MŪSU DIENĀS RODAS MĀKSLINIEKI, KAS TIEŠI, ZINĀMAS TECHNISKAS APROBEŽOTĪBAS DĒĻ, MĪL KOKGRIEZUMU.

KOKGREBUMS NO GRIEZUMA ATŠĶIRAS AR TO, KA TUR ZĪMĒJUMA IEGRIEŠANAI PAREDZĒTIE SKĀBARDES VAI PALMAS KOKA DĒLIŠI SAZĀĢĒTI ŠĶĒRSĀM ŠĶIEDRĀM. NAŽA VIETĀ LIETO GREBLUS, AR KUĻIEM, IZGATAVOJOT PRETESTĪBAS ZIŅĀ VIENVEIDĪGO DĒLĪTI, DABŪ VAJADZĪGO ZĪMĒJUMU. ŠO TECHNIKU ACĪM REDZOT IEROSINĀJA DOBSPIEDUMIEM PIESKAITĀMIE VAŅĀ GREBUMI. ARĪ VAŅĀ PLĀTNES APSTRĀDĀ AR GREBLIEM, BET TUR VADZIŅAS, KUŅĀS VĒLĀK PIEZIEŽ AR KRĀSU, RADA MELNĀS LĪNIJAS, KURPRETIM KOKGREBUMA VADZIŅAS DOD BALTAS LĪNIJAS.

KOKGREBUMA TECHNIKAS LOKANĪBA 19-TĀ GADSIMTA OTRĀ PUSĒ DEVA IESPĒJU ATDARINĀT ZĪMĒJUMUS, GLEZNAS, PAT FOTOGRAFIJAS. TĀ, PAKĻĀUJOTIES SVEŠĀM IETEKMĒM, KOKGREBUMS IZVIRTA. TOTIES, KAD GLEZNU UN FOTOGRAFIJU REPRODUCĒŠANU PĀRŅĒMA CINKOGRAFIJA, GRĀMATU MĀKSLAI PALIKA NO CITĀM MĀKSLĀM NEATKARĪGAIS KOKGREBUMS, KAS NO VISĀM GRAFIKAS TECHNIKĀM GRĀMATAI VISPIEŅEMA-MĀKAIS.

LATVIEŠU KOKGREBUMA IZKOPŠANĀ JO LIELA LOMA ALEKSANDRAM JUNKERAM.

1939. GADĀ VALTERA UN RAPAS APĢĀDĀ AR JUNKERA KOKGREBUMIEM UN A. APIŅA GRAFISKĀ IEKĀRTOJUMĀ IZNĀCA ED. VIRZAS „STRAUMĒNI“. GRĀMATA SEN JAU IZPIRKTA, BET, LAI IEPAZĪSTINĀTU PLAŠĀKAS APRINDAS AR TĀS JAUKAJĀM ILUSTRĀCIJĀM, ŠAI KOPOJUMĀ SAVĀKTA LIELĀKĀ DAĻA „STRAUMĒNU“ KOKGREBUMU. TRŪKST TIKAI TO ILUSTRĀCIJU,

KURU KLIŠEJAS GĀJUŠAS BOJĀ, TOTIES IEVIETOTI DAŽI NOVILKUMI, KAS GRĀMATĀ NETIKA PARĀDĪJUŠIES.

KĀRDINA GRĀMATAS TITUĻLAPA: GANUZĒNS ZEM OZOLA PUŠ PAŠA TAISĪTU TAURI. TĀLUMĀ — LATVIEŠU MĀJAS, VIRS KURĀM LIDINĀS SVĒTELIS. TITUĻLAPAS GREBUMS AR SAVU SULĪGUMU UN SPĒKU LABI PIESKAŅOTS GRĀMATAS GARAM. VIENKĀRŠAIS UN IZTEIKSMĪGAIS IZPILDĪJUMS SADERAS AR VIRZAS STILU. TITUĻLAPA, VIENA NO VISLABĀKAJĀM MŪSU GRĀMATAS ROTĀŠANAS MĀKSLĀ, NETIKVIEN IEKĀRDINA AR SAVU STĀSTĪJUMU, NETIKVIEN PUŠĶO, BET TAJĀ IR KAUT KAS NO TĀS NEUZBĀZĪGĀS, PATIEŠĀM MĀKSLINIECISKĀS SIMBOLIKAS, KAS IR ARĪ VIRZAS POĒMĀ.

JUNKERA KOKGREBUMI AR SAVIEM SULĪGAJIEM GAISMEŅAS KONTRASTIEM IR STIPRI GLEZNIECISKI. MĀKSLINIEKAM, LĪDZĪGI LIELAJIEM ZEMNIEKU DZĪVES TĒLOTĀJIEM, IR DAUDZ TIEŠU NOVĒROJUMU DABĀ UN DZĪVĒ, UN AR ŠO PIEREDZI VIŅŠ IEPAZĪSTINA SKATĪTĀJU EKSPRESĪVA STĀSTĪJUMA VEIDĀ. JUNKERS NAV MĒGINĀJIS AKLI, PROTOKOLISKI PĀRNEST VIRZAS GLEZNAS KOKGREBUMĀ. VIŅŠ VIRZU PĀRLICIS SAVAS IZTEIKSMES TEHNIKĀ.

BIEŽI VIEN JAUNLAIKU GRAFIKĀ ILUSTRĀCIJĀM TĪRI DEKORĀTĪVA LOMA. JUNKERA GREBUMI LIELISKI ROTĀ, BET TIE VĒL BRĪNIŠĶĀK KĀ KĀDA PAVADĪTĀJA BALSS IEVIJAS DZEJNIEKA DZIEDĀJUMĀ UN TĀ KUPLINA TO.

JUNKERS IR PAŠOS BRIEDUMA GADOS. VIŅŠ DZIMIS 1899. G. KOPĀ AR VAIRĀKĪEM MŪSU IEVĒROJAMIEM VIJOLNIEKIEM VIŅŠ STUDĒJIS MŪZIKU. KĀDU LAIKU VIŅŠ DARBOJIES ARĪ PAR VIJOLNIEKU, BET GALU GALĀ VIŅŠ PIEVĒRSIES GRAFIKAI. KOKGREBUMA TEHNIKU VIŅŠ MĀCĪJIES PIE N. PUZIREVSKA.

UGA SKULME

S A T U R S

VILIS CEDRIŅŠ ED. VIRZAS „STRAUMĒNI“
UGA SKULME IEVADS

1. TITUĻLAPA	14. VIŅJETE „RUDENIM“
2. MĀTE	15. KARTUPEĻU NOVĀKŠANA
3. VIŅJETE „PAVASARIM“	16. TIRGŪ
4. PLŪDI	17. BULLIS
5. RUMULES	18. ARĀJS
6. PIEGUĻĀ	19. a) ČIGĀNI
7. VIŅJETE „VASARAI“	b) SESTDIENĀ
8. JĀŅU VAKARS	20. MĀRTIŅU ZOSS
9. DIENDUSA	21. VECTĒVS ZĀRKĀ
10. NOVAKARĒ	22. VIŅJETE „ZIEMAI“
11. VASARĀ	23. KROGŪ
12. a) LĪDAKU MEDĪBĀS	24. ŅEKATŅIEKI
b) SPĒLMANIS	25. ZIEMĀ
13. CIEMĀ	26. MĀRAS SVĒTĪBA

S A T U R S

ED. VIKRAS, STRAUMBURG LEVADA	VILIS CEDRINS UGA SKULME
14. VIKSĒTE RUDENIM*	1. TIŅĻĻĀRA
15. KARĻIŅU NOVĀRSĀNA	2. MĀTE
16. TĪGŪ	3. VIKSĒTE PAVASĀRIM*
17. BULĪS	4. RĪDI
18. AĻĻS	5. RUMUĻES
19. a) CĒĻM	6. PĪGŪĻĻ
b) SĒSTĪENĀ	7. VIKSĒTE VĀSĀRIM*
20. MĀRTIŅU KOSS	8. JĀŅŪ VĀKĀRS
21. VEČTĒVS ZĀKĻĻ	9. DĒNDUŠA
22. VIKSĒTE ZĪEMĀ*	10. NOVĀKĀRE
23. KĪROGŪ	11. VĀSĀRĻĻ
24. KĪKĀTĪNĪKĻ	12. a) IĻĀKŪ MĒDĪRĒS
25. ZĪEMĀ	b) SĒRĪMĀNĪS
26. MĀRĀS SVĒTĪBĀ	13. CĒĻM

ED. VIRZA

STRAUMENI

VECA ZEMGALES MAJA
GADA GAITAS

POEMA

A/S VALTERS UN RAPA

TITUĻLAPA

AL. JUNKERS

ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI“

TTIJLAPA

AL. LUNKERS ORIGINALKOKKERBUNS ED. VIRXAS POEMAI STRAUMENTI

ED. VIRZA

STRAUMENI

VECĀ ZEMGALES MAJA
GADA GAITĀS

POĒMA

A/S VALTERS UN RAPA

MĀTE

AL. JUNKERS

ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI“

AL. JUNKERS
ORIGINALKOKGEBÜMS ED. VIRZAS FORMAI "STRUMENI."
MĀTĒ

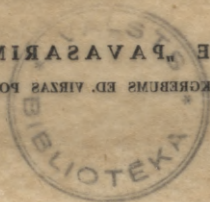

VIŅJETE „PAVASARIM“

AL. JUNKERS ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI“

AL. JUNKERS ORIGINALKÖPFELEMS ED. AIRZAS FOEMAI "STRUMENTI"
VIŅĻĒTĒ "PĀVĀSĀRĪM"

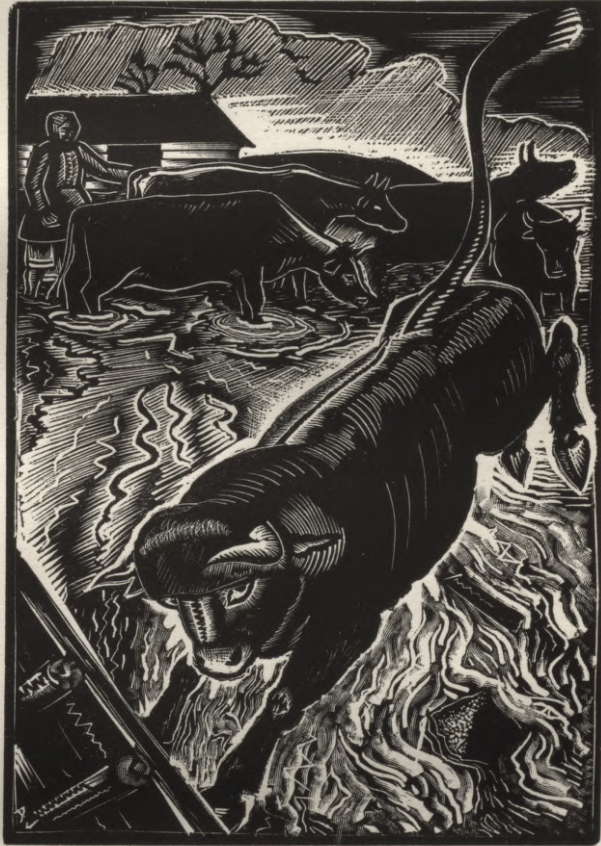
PLŪDI

AL. JUNKERS ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

PLŪDI

AL. JUNKERS ORIGINALKORĒJUMS ED. VIRZAS POEMAI "STRUMENTI"

RUMULES

AL. JUNKERS

ORĪGĀLKOKGĒBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI”

RUMULES

AL. JENKERS ORIGINALKOPGERUBMS ED. VIRXAS POEMAI "STRAUMENTI."

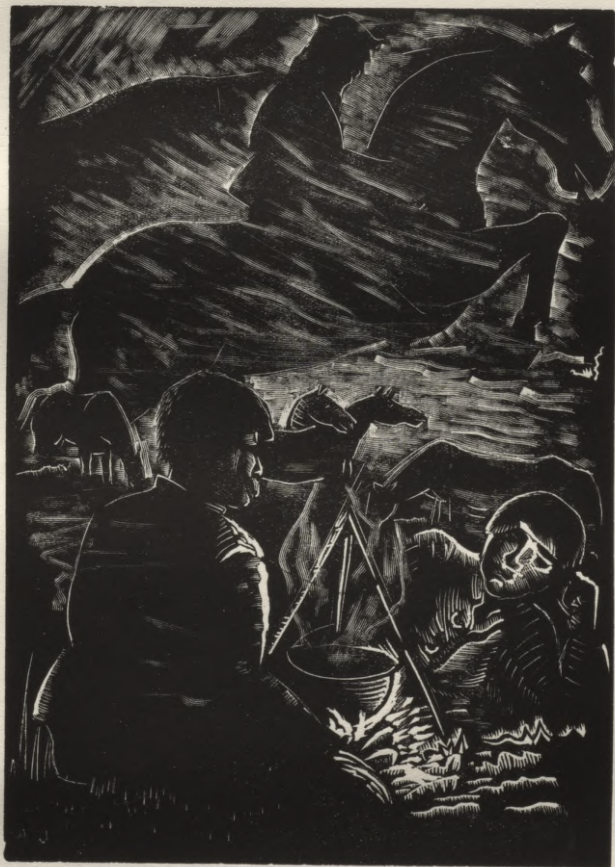
PIEGUĻĀ

AL. JUNKERS

ORIGINĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

AL. JUNKERS ORIGINALKOPREBUNS ED. AIRNAS POEMAI STRUMENT.

VIŅJETE „VASARAI“

AL. JUNKERS

ORĪŅĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT“

AL. JUNKERS ORIGINALKOPFGEBUND. ED. VIRSAS POEMAI "STRUMENTI."
VIŅĒTE "VASARAI"

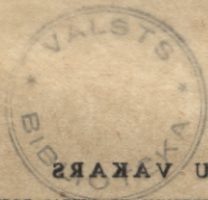
JĀŅU VAKARS

AL. JUNKERS

ORIGINĀLKOKGĒBUMS ED. VIRZĀS POEMAI „STRAUMENI”

AL. LUNKERS ORIGINALKOPFERBUND ED. AIRZAS POEMAI "STRUMENI."

1. J. VAKARS

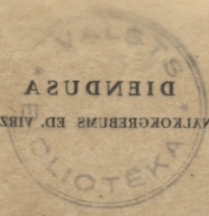
DIENDUSA

AL. JUNKERS

ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

AL. JUNKERS ORIGINALKOPREBBUMS ED. VIRXAS FORMAI „STRAUMENTI“

DIENDUSA

NOVAKARĒ

AL. JUNKERS

ORĪĢĀLKOKĢEBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

NOVAKARĚ

AL. JUNKERS ORIGINALKOPFERBUND ED. VIRZYS POEMAI "STRUMENT"

VASARĀ

AL. JUNKERS

ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENTI”

AL. LUNKERS
ORIGINALKÖRPERUNG ED. VIRVAZ POEMAI „STRUMENI“
VASA RA

LIDAKU MEDĪBAS

AL. JUNKERS ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENĪ”

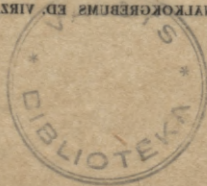

SPELMANIS

AL. JUNKERS ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENĪ”

AL. JUNKERS
ORIGINALKÖPFBÜCHER ED. VIRZAS FORMAI "STRUMENTI"
LIDAKU MEDIBAS

AL. JUNKERS
ORIGINALKÖPFBÜCHER ED. VIRZAS FORMAI "STRUMENTI"
SPĒLMAIŅIS

CIEMĀ

AL. JUNKERS

ORĪĢĀLKOKĢREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

CIEMĀ

AL. JUNKERS ORIGINALKOPĒRUMS ED. VIRZAS POEMAI "STRUMENT".

VIŅJETE „RUDENIM”

AL. JUNKERS

ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

AL. JUNKERS ORIGINALKOPFBEBIMS ED. VIRVAS POEMAI "STRUMENT.
VIÑIETE "RUDENIM"

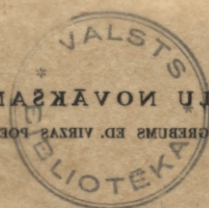
KARTUPEĻU NOVĀKŠANA

AL. JUNKERS

ORĪNĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI”

AL. JUNKERS ORIGINALKOPFERBUND ED. VIRZAS POEMAI "STRUMENTI"

KARTUPEĻU NOVĀKŠANA *

TIRGU

AL. JUNKERS

ORIGINALKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

AL. JUNKERS ORIGINALKOPFSTÜCKE ED. VIRZAS POEMAI "STRUMENTI."

BULLIS

AL. JUNKERS

ORIGINĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI“

AL. JUNKERS
ORIGINALKOPFERBÜMS ED. VIRXVS POEMAI "STRUMENTI"
BULLIS

ARĀJS

AL. JUNKERS

ORĪĢĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

ARĀJS

A. JUNKERS ORIGINALKORREKTŪRS ED. VIRZAS POEMAI "STRUMENĪ"

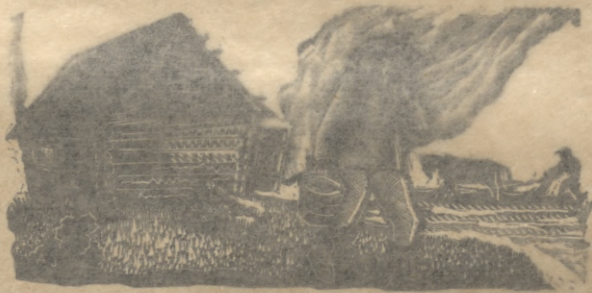

CIGĀNI

AL. JUNKERS ORIGINĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

SESTDIENA

AL. JUNKERS ORIGINĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

CIGANI

AL. JUNKERS ORIGINALKÖRPERBÜCHS ED. VIRZAS POEMAI STRUMENTI

SESTIENA

AL. JUNKERS ORIGINALKÖRPERBÜCHS ED. VIRZAS POEMAI STRUMENTI

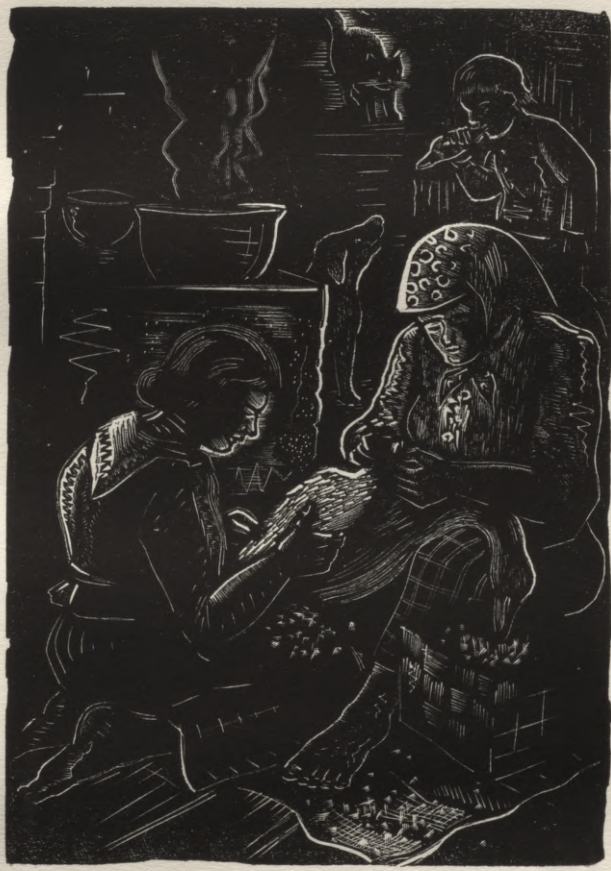

MĀRTIŅU ZOSS

AL. JUNKERS ORĪNĀLKOKGĒBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI”

AL. JUNKERS
ORIGINALKORREKTUR ED. VIRZAS POEMAI "STRAUMENI."
MÄRTINU ZOSŠ

VECTĒVS ZĀRKĀ

AL. JUNKERS

ORĪĢĪNĀLKOKGREBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

AL. JUNKERS
ORIGINALKOPREBUMS ED. VIRZAS POEMAI "STRAUMI".
VECTEVS ZARKA

VIŅJETE „ZIEMAI“

AL. JUNKERS

ORIĢINĀLKOKGREBŪMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI“

VIŃIETE "ZIEMAI"

AL. JUNKERS ORIGINALKORFEBUMS ED. VIRZAS POEMAI "STRUMENI."

KROGŪ

AL. JUNKERS

ORIGINĀLKOKGĒRUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

AL. JUNKERS ORIGINALKORBENUMS ED. AIRZAS POEMAI STRUMENTI.
KROCU

ĶEKATNIEKI

AL. JUNKERS

ORĪNĀLKOKGĒBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

КЕКАТНІЕКІ

AL. LUNKERS ORIGINALKORREKTUR ED. AIRXAS POEMAI "STRUMENT".

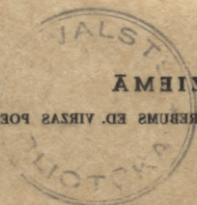
ZIEMĀ

AL. JUNKERS

ORĪĢĀLKOKGĒBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENI”

AL. JUNKERS ORIGINALKORBUMS ED. AIRSAS POEMAL "STRAUMENI".

NIEMA

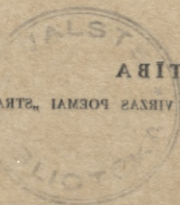

MĀRAS SVĒTĪBA

AL. JUNKERS

ORIGINĀLKOKGEBUMS ED. VIRZAS POEMAI „STRAUMENT”

AL. JUNKERS
ORIGINALKOPFERBUND ED. VIRVAS POEMAI "STRUMENTI"
MÄRAS SVETIBA

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304053626

2-1